

PREMIJERA U SPLITSKOM HNK

'Gusar' osvojio publiku

➤ Leimanis je pokazao smisao za aranžiranje živih slika, efektno rukovodi i rekvizitima, koji su podigli estetski dojam

Prvi hrvatski ansambl koji se prihvatio izvedbe baleta "Gusar" Adolphe Adama je Balet splitskog HNK, koji je uz potporu orkestra matične kuće skladnim i virtuoznim nastupom iznio premijeru 12. svibnja.

KARMEN ŠIROVIĆ

Na spomen francuskog skladatelja Adolphe Adama zasigurno se prvo javlja asocijacija na njegov balet "Giselle", koji je skladatelju već za života omogućio slavu vinući se u jedne od najboljih "bijelih" baleta devetnaestog stoljeća. Unatoč bogatom opusu Adolphe Adama, koji broji desetak baletnih djela te više od sedamdeset komičnih opera, "Giselle" je dugo bila jedino njegovo glazbeno-scensko djelo koje je postalo standardnim repertoarom kazališnih kuća.

Stari sjaj

Posljednjih desetljeća Adamov "Gusar" doživljava renesansu vraćajući stari sjaj ovom zaboravljenom biseru baletne literature. Balet "Gusar", pod naslovom "Le Corsaire", prai-zveden je u Parizu 1856. te je odmah prepoznat po originalnosti i dramatičnom intenzitetu što dokazuje i 46 izvedbi samo te godine. Zahvaljujući carici Eugeniji, zagriženoj pokroviteljici pariške opere, nije se štediti na kostimografiji i scenografiji, što je od posebne važnosti za prikaz egzotičnog istoka u kojem je smještena radnja. Nažalost, bio je to posljednji Adamov balet, jer je iste godi-

ne skladatelj preminuo. Inspiraciju za "Gusara" Adam je crpio iz istoimene herojske poeme Georgea Gordona Byrona s kojom, doduše, balet ima malo sličnosti. Gusari su u Adamovom baletu pozitivci, barem djelomično, koji zbog ljubavi kreću u spašavanje dviju djevojki prodanih razvratnom Paši Seidu za njegov harem. Plodno tlo "Gusar" je dugo godina imao u Rusiji zahvaljujući cijenjenom koreografu Mariusu Petipa, a od kraja dvadesetog stoljeća nadalje nižu se izvedbe u SAD-u, Velikoj Britaniji, Latviji, Njemačkoj, Sloveniji i Austriji kojima s ponosom sada možemo pribrojiti i Hrvatsku.

Splitski "Gusar" koreografski je potpis latvijskog baletnog prvaka i umjetničkog ravnatelja Baleta Latvijske nacionalne opere Aivarsa Leimanisa, čiji koreografski rad splitska publika pamti po gostovanju Latvijskog nacionalnog baleta s "Gusarom" na Splitskom ljetu 2006., te uspješno postavljenoj koreografiji "Giselle" 2010. u izvedbu splitskog baletnog ansambla. Oslanjajući se na Petipovu koreografiju, Leimanis je u "Gusaru" pokazao smisao za aranžiranje živih slika, koje su često služile i kao čvrsti okvir za solističke točke. Smisljeno i efektno Leimanis rukovodi i rekvizitima, poput cvjetnih vijenaca koji su podigli estetski dojam, ali i mačevima u rukama gusara koji su pružili zanimljiv ritamski efekt, uz precizne naglaske na glazbenu podlogu. Vizualnom dojmu svakako je pridonijela i prikladna scenografija Juana Gulier-

ma Nova, uskladena oblikovanjem svjetla Srđana Barbića koje je bilo posebno dojmivo za vrijeme oluje i potopa gusarskog broda na samom kraju baleta. Scenografija i kostimografija stigla je iz Slovenskog narodnog gledališta Maribor, koje je velikodušno posudilo opremu svoje postave baleta. Luca Dall' Alpi kostimima je vjerno prikazao pirate, ali i raskošan istočnjački modni izričaj koji je obilovao detaljima prikladnim bogatom okruženju harema. Iako se "Gusar" cjelovito nije dugo izvodio, ljubiteljima baleta poznat je po samostalno izvedenim scenama poput "Le jardin animé", "Pas d'esclave", "Pa de trois de odalisques", kao i takozvanom "Le Corsaire pas de deux", koji su iznimno spretno i uskladen na premijeri izveli Iryna Chaban Bilandžić, kao grčka ljepotica Medora, i Artem Zhusov, kao vođa gusara Conrad. Ovaj ljubavni par u baletu tijekom sva tri čina bio je na visini zadatka, a jednako kvalitetnu izvedbu imali su i Eva Karpilovska, kao turska ljepotica Gulnare, te Remus Dimache, kao gusar Bibanto.

Osvježenje

Tehnička zahtjevnost baleta nije samo na ovim istaknutim ulogama, jer "Gusar" nudi solističke nastupe i mnogobrojnim sporednim ulogama tražeći pri izvedbi dobro potkovan ansambl. Svakako u ovom kontekstu treba pohvaliti Aarona Koka, koji se istakao u drugom činu kao rob ispunivši spretno i virtuozno zahtjeve koreografije. Zahtjevnih plesnih pasaža

bili su pošteđeni Nikša De Marchi, kao Seid Paša, i Igor Glushkov, kao lukavi trgovac Isaac, koji su bili glumački najjača okosnica baleta, obogaćujući izvedbu simpatičnim komičnim elementima.

"Gusar" nam je još jednom dokazao da je osvježenje Baleta splitskog HNK rezultiralo spretnijim i kompaktnijim ansamblom, koji se jednako dobro snalazi u klasičnim i suvremenim plesnim izričajima.

Iako glazbena podloga Adamova "Gusara" nema upečatljivih glazbenih brojeva, poput Čajkovskijevih uspješnica, pruža protočnu, mjestimično prazračnu i nenametljivu, ali smislenu potporu radnji. Srećom, imali smo priliku uživati u živom glazbenom tkivu, za razliku od nekih upečatljivih baletnih naslova koje je postavljao Balet HNK Split, što je bio slučaj s "Trnoružicom" P. I. Čajkovskog. U sigurnoj i lijepo oblikovanoj cjelini iznio ju je Orkestar HNK pod vodstvom Harija Zlodre, koji nije imao nikakvih poteškoća u čitanju nove partiture. Osvrnemo li se na tekuću sezonu, publika svakako može biti zadovoljna raznovrsnom ponudom Baleta HNK Split: od postavljanja klasičnih "bijelih" baleta do suvremenih plesnih poslastica uz hrabru pustolovinu u koju su se upustili postavljanjem romantičnog baleta "Gusar". Igor Kirov očito zna što radi, jer ravnateljskim vodama pliva jednako fluidno kao u koreografskim, kojim nas je već odavno osvojio. ●